

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.

„Ocena spożycia i stanu zaopatrzenia organizmu w witaminę d oraz potencjału antyoksydacyjnego u osób zdrowych i chorych na niektóre choroby cywilizacyjne z województwa zachodniopomorskiego”

Autor: **mgr inż. Angelika Heberlej**

Promotor: **dr hab. inż. Teresa Seidler, prof. nadzw.**

Na całym świecie obserwuje się dynamiczny rozwój nauki i techniki, który wpłynął na jakość i styl życia. Często wzrost poziomu życia zwiększa ryzyko zachorowania na choroby cywilizacyjne. Przyczyną zachorowań na te choroby często jest niewłaściwe odżywianie się, które skutkuje nieprawidłowym spożyciem składników pokarmowych w tym niektórych witamin, zwłaszcza witaminy D. Właściwa podaż witaminy D, umożliwiająca utrzymanie optymalnego stanu zaopatrzenia organizmu, może działać profilaktycznie w odniesieniu do chorób cywilizacyjnych, zwłaszcza nadciśnienia, cukrzycy, nowotworów, a także wspierać ich leczenie. Z wielu doniesień wynika, że niedobory tej witaminy są problemem globalnym, a na stężenie 25(OH)D, który jest jej markerem, może wpływać spożycie cholekalcyferolu wraz z pożywieniem, suplementacja diety preparatami witaminy D oraz inne czynniki, które mogą modulować jej podskórną syntezę. Biorąc powyższe pod uwagę, ważne jest monitorowanie wielkości spożycia witaminy D oraz określenie stanu zaopatrzenia organizmu w ten składnik, w różnych grupach ludności, z różnych regionów kraju. Badania wykonane w ramach niniejszej pracy, które miały na celu ocenę spożycia i stanu zaopatrzenia organizmu w witaminę D w wybranej populacji z województwa zachodniopomorskiego, ocenę stresu oksydacyjnego, potencjału antyoksydacyjnego oraz określenie korelacji pomiędzy stężeniem witaminy D a wybranymi czynnikami, wpisywały się w tę potrzebę.

Badania przeprowadzono wśród 237 mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, w tym 70 osób zdrowych, 56 chorych na nadciśnienie, 54 chorych na cukrzycę oraz 57 chorych na nowotwór. W grupie osób uczestniczących w badaniach wykonano badania ankietowe obejmujące charakterystykę socjo-demograficzną, zwyczaje żywieniowe, wywiad o spożyciu z 24 godzin i dane antropometryczne. Na podstawie informacji uzyskanych od respondentów, w całodziennych racjach pokarmowych osób zdrowych i chorych określono zawartość energii, białka, tłuszczu, węglowodanów, błonnika, witamin A, D, E, K, B₁, B₂, niacyny, B₆, folianów, B₁₂, C, a także sodu, potasu, wapnia, fosforu, magnezu, żelaza, cynku, miedzi, manganu i seleniu, przy użyciu programu komputerowego „Aliant”. Dane

antropometryczne posłużyły do wyliczenia wskaźnika BMI i WHR. We krwi osób uczestniczących w badaniach wykonano oznaczenia stężenia 25(OH)D, CAT, SOD, GSH-Px, MDA. Uzyskane wyniki poddano analizie statystycznej przy pomocy programu Statistica 13.

Zrealizowane badania wykazały, że spożycie witaminy D w badanej grupie osób, było niewystarczające i w konsekwencji powodowało niedostateczny stan zaopatrzenia organizmu w tę witaminę. Stres oksydacyjny oraz potencjał antyoksydacyjny były istotnie wyższe w grupach będących pod opieką poradni specjalistycznej, przy czym nie zaobserwowano jednoznacznej korelacji z poziomem 25(OH)D w surowicy krwi. Zależności pomiędzy stanem zaopatrzenia organizmu w witaminę D a wybranymi czynnikami, miały różną intensywność i kierunek. Najsilniejszą, dodatnią korelację, zaobserwowano między stosowaniem suplementacji diety witaminą D a jej stężeniem we krwi. W dietach wszystkich osób zaobserwowano nadmierną podaż białka, witaminy A, B₂, niacyny, B₆, C, sodu, manganu, fosforu i miedzi oraz niewystarczającą energię, tłuszczu, witaminy D, K, folianów oraz selenu. Wielkość wskaźnika BMI wskazywała na nieprawidłowy stan odżywienia, ponieważ u większości osób występowała nadwaga.

Podsumowując, wyniki z przeprowadzonych badań w grupie osób zdrowych i chorych, z województwa zachodniopomorskiego, potwierdziły potrzebę wprowadzenia obowiązkowej edukacji żywieniowej, zwłaszcza wśród osób chorujących na choroby cywilizacyjne, w celu poprawy stanu zdrowia społeczeństwa.

Angelika Klebernej